

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ante Potrebiće, kao predsjednika vijeća, te Hajrije Novoselec, Katice Jelić, Vesne Vrbetić i Ranka Marijana, kao članova vijeća i višeg sudskog savjetnika Zdravka Stojanovića, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. N. G., zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, odlučujući o žalbi optuženika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Zadru broj K-434/97 od 31. listopada 2003. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 22. ožujka 2005. godine u nazočnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Petra Pulišelića,

p r e s u d i o j e:

Odbija se žalba opt. N. G. kao neosnovana i potvrđuje se presuda suda prvog stupnja.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Županijski je sud u Zadru u odsutnosti optuženika proglasio krivim N. G. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (OKZRH), za koje mu je izrekao kaznu zatvora u trajanju od dvadeset godina. Temeljem čl. 45. OKZRH u izrečenu kaznu sud je optuženiku uračunao vrijeme provedeno u pritvoru od 13. studenog 1991. godine do 14. siječnja 1992. godine.

Temeljem čl. 90. st. 4. Zakona o kaznenom postupku (ZKP/93) sud je optuženika oslobodio dužnosti plaćanja troškova postupka u cijelosti.

Protiv ove presude podnio je žalbu u korist optuženika njegov branitelj F. B., odvjetnik iz Z., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede kaznenog zakona i odluke o kazni, predloživši da se pobijana presuda ukine i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje ili da se preinači tako da se optuženik oslobodi optužbe ili da mu se izreče kazna zatvora u kraćem trajanju.

Odgovor na žalbu optuženika nije podnesen.

Prije održavanja sjednice vijeća u skladu s odredbom čl. 373. st. 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 110/97, 27/98, 58/99, 112/99 i 58/02, u daljnjem tekstu ZKP) spis je dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske na dužno razgledavanje.

Zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Petar Pulišelić u pismenom mišljenju broj KŽ-DO-566/04 od 2. travnja 2004. godine predložio je da se odbije žalba optuženika kao neosnovana i potvrdi pobijana presuda, a kod tog prijedloga ostao je i na sjednici vijeća.

Žalba nije osnovana.

Nije u pravu žalitelj kada smatra da je sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka time što je optuženiku sudio u odsutnosti iako nisu ispunjeni zakonski uvjeti za takvo suđenje i što nije nastavio kazneni postupak koji je vođen protiv optuženika pred sudskim organima tzv. SAO Krajine, nakon što je Županijski sud u Zadru rješenjem broj Kr-64/03, primjenom Zakona o konvalidaciji, utvrdio da su sukladne Ustavu Republike Hrvatske, Ustavnom zakonu o ljudskim pravima i slobodama i o pravima etičkih i nacionalnih zajednica ili manjina u Republici Hrvatskoj i Zakonu o kaznenom postupku sve odluke donesene u kaznenom predmetu tzv. Vojnog suda u Kninu broj K-10/95, te u ranijem predmetu tzv. Okružnog suda u Kninu broj K-69/93.

Sud je prvog stupnja 26. travnja 2001. godine pod brojem K-434/97 donio rješenje da će se opt. N. G. suditi u odsutnosti. To je rješenje 20. lipnja 2003. godine dostavljeno branitelju optuženika, podnositelju ove žalbe. Rješenje nije pobijano žalbom, pa je postalo pravomoćno. Nejasno je, stoga, zbog čega branitelj optuženika sada smatra da to rješenje nije u skladu sa zakonom kada je u vrijeme primitka rješenja smatrao da je ta odluka suda zakonita.

Kako je pravomoćno odlučeno da će se optuženiku suditi u odsutnosti nije u pravu žalitelj kada tvrdi da je sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka kada je, primijenivši pravomoćno rješenje o suđenju u odsutnosti, proveo ovaj postupak bez nazočnosti optuženika.

Ne može se prihvatiti ni tvrdnja žalitelja da je sud prvog stupnja postupao nezakonito kada je proveo, na temelju optužnice Županijskog državnog odvjetnika u Zadru broj Kp-301/97, od 5. prosinca 1997. godine, ovaj postupak. Ta je optužnica postala pravomoćna 30. 7. 1998. godine, kada je rješenjem Županijskog suda u Zadru broj Kv-442/98 odbijen prigovor branitelja optuženika. Predmet se nalazio u fazi glavne rasprave kada je Županijsko državno odvjetništvo u Zadru 13. veljače 2003. godine predložilo da se konvalidiraju sudske odluke donesene u kaznenim predmetima tzv. Vojnog suda u Kninu broj K-10/95 i tzv. Okružnog suda u Kninu broj K-69/93.

Prema tome sud je prvog stupnja bio nadležan voditi kazneni postupak koji je pokrenut optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Zadru i dovršiti ga, kao što je i učinio.

Točno je da se prema odredbi čl. 5. st. 1. Uredbe o provođenju Zakona o konvalidaciji postupci započeti pred tzv. sudovima na područjima na koje se odnosi Zakona o konvalidaciji nastavljaju pred stvarno i mjesno nadležnim sudovima Republike Hrvatske, ali je u st. 2. istog članka propisano na koji će se način to učiniti. Tek kada nadležni sud pozove državnog odvjetnika da provedene postupovne radnje uskladi sa propisima Republike Hrvatske, jer se postupak u konkretnom slučaju, nakon ukidne odluke tzv. Vrhovnog vojnog suda nalazi u fazi prvostupanjskog postupka, odlučit će se o sudbini postupka koji je vođen protiv optuženika pred pravosudnim tijelima tzv. SAO Krajine. Međutim, okolnost da to dosada nije učinjeno ne dovodi u pitanje zakonitost ovog kaznenog postupka.

Ovaj sud stoga smatra da nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 3. i toč. 5. ZKP-a, na koje žalba aludira, iako ih ne naznačuje.

Prigovarajući utvrđenom činjeničnom stanju žalitelj ne dovodi u sumnju utvrđene činjenice, već zaključke suda prvog stupnja koji je iz njih izveo o tome da je optuženik, radnjama koje je poduzeo, ostvario elemente kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz čl. 120. st. 1. OKZRH.

Kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH čini onaj koji kršeći pravila međunarodnih prava, za vrijeme oružanog sukoba, između ostalog, ubija civilno stanovništvo i primjenjuje mjere zastrašivanja.

Nesporno je da je optuženik u vrijeme događaja, kada je trajao sukob, bio pripadnik paravojskih četničkih postrojbi rezervnog sastava "9. korpusa, 180. mtbr" Jugoslavenske narodne armije. Iako u vrijeme događaja nije izmjenjivana vatra između sukobljenih stranaka, izvan svake je sumnje da je sukob trajao sve dok neprijateljske snage nisu postigle svoj cilj, a taj je bio okupacija područja mjesta Pristega.

Nesporno je, također, da je upravo u tom svojstvu optuženik došao u kuću oštećenika K. i Đ. M., jer je došao u uniformi, naoružan automatskom puškom, kojom je lišio života oštećenike i ručnim bacačem raketa zvanim "zolja", iz koje je, nakon ubojstva, ispalio raketu u potkrovlje kuće oštećenika.

Iz provedenih dokaza sud je pravilno utvrdio da je cilj paravojskih postrojbi, kojima je pripadao i optuženik, bio okupacija dijela sela koje je još uvijek bilo pod kontrolom hrvatskih snaga. To proizlazi iz iskaza svjedoka D. M., koji govori o tome da su neprijateljske snage još 15. 10. 1991. godine zahtijevale da se Hrvati, koji su živjeli u dijelu sela koje je bilo pod hrvatskom kontrolom, predaju, jer će u protivnom selo biti spaljeno i osvojeno, pa su od tada, do dana izvršenja djela, svakodnevno snage kojima je pripadao optuženik napadale hrvatski dio sela.

Nesporno je, također, da se stanovništvo hrvatske nacionalnosti učestalo iseljavalo iz sela nakon ovog događaja. O tome izričito govori svjedok M. T. koji kaže: "U vrijeme kada su

ubijeni oštećenici, mi Hrvati još nismo bili potpuno istjerani iz sela", ali "su nas poslije Srbi istjerali". I taj svjedok, a i D. M. iselili su se nekoliko dana nakon događaja.

Kada se vodi računa o ovim, nespornim činjenicama, pravilno je sud prvog stupnja utvrdio da je optuženik došao u kuću oštećenika kao vojnik rezervista u JNA i da je bez ikakvih vojnih potreba, s isključivim ciljem da zastraši hrvatsko stanovništvo, pucao u oštećenike i ubio ih, a zatim u krovnište njihove kuće ispalio raketu.

Optuženik je, dakle, provodio odluku paravojsnih postrojbi da se hrvatsko stanovništvo protjera iz sela, a selo okupira, pa je za ocjenu da li je ostvario elemente kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH nebitno što u tom trenutku nije bio na vojnom položaju i što nije djelovao u okviru vojne postrojbe kojoj je pripadao.

Stoga je pravilno utvrdio sud prvog stupnja da je optuženik bio dužan ponašati se u skladu s odredbom Dopunskog protokola uz Ženevsku konvenciju od 12. 8. 1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba, pa kada je za vrijeme oružanog sukoba ubio dvije osobe, koje nisu direktno učestvovala u neprijateljstvima, jer se radilo o dvoje staraca, da je postupio protivno odredbi čl. 4. st. 2.a) navedenog Protokola, a kada je, nakon toga, samo zato da bi zastrašio ostalo hrvatsko stanovništvo i nagnao ga da napusti selo, ispalio raketu, postupao je protivno odredbi čl. 13. st. 2. tog istog Protokola.

Pravilno je sud prvog stupnja radnje optuženika, koje su nesporne, pravno označio kao kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH, o čemu je u presudi naveo jasne i logične razloge koje u cijelosti prihvaća ovaj sud.

Nije u pravu optuženik ni kada smatra da mu je izrečena prestroga kaznena sankcija.

Žalitelj u žalbi ističe da je optuženik u vrijeme događaja bio smanjeno ubrojiv i poziva se na nalaz i mišljenje psihijatra dr. R. P., koji je vještačio u kaznenom predmetu koji je vođen pred tzv. Vojnim sudom u Kninu, u pisu K-10/95.

Žalitelj je izgubio iz vida da je sud prvog stupnja na temelju nalaza i mišljenja dvojice psihijatrijskih vještaka, dr. V. F. i prof. dr. sc. B. U. utvrdio da je optuženik u vrijeme događaja bio ubrojiv, a taj zaključak suda ne dovodi se u sumnju žalbom optuženika.

Kod činjenice da je optuženik ubio dvije starije osobe u dobi od 70 i 71 godine koje nisu predstavljale nikakvu opasnost za njega i paravojsne postrojbe kojima je pripadao, da ih je ubio samo zbog toga što su hrvatske nacionalnosti i s ciljem da zastraši druge Hrvate i potakne ih da napuste selo i pored utvrđenih olakotnih okolnosti koje se navode u presudi, izrečena kazna ne ukazuje se prestrogom, već predstavlja nužnu mjeru sankcije kojom će se postići opća svrha kažnjavanja propisana u čl. 4. i 37. OKZRH.

Kako žalitelj nije obrazložio žalbenu osnovu povrede kaznenog zakona, odnosno veže ju uz pogrešno utvrđeno činjenično stanje, ovaj je sud, temeljem čl. 379. st. 1. toč. 2. ZKP-a ispitaio pobijanu presudu po službenoj dužnosti, te je utvrdio da sud prvog stupnja nije na štetu optuženika povrijedio zakon ni u jednoj odredbi propisanoj u čl. 368. ZKP-a.

Iz naprijed iznesenih razloga valjalo je odbiti žalbu optuženika kao neosnovanu i potvrditi pobijanu presudu (čl. 387. ZKP-a).

U Zagrebu, 22. ožujka 2005. godine

Zapisničar:
Zdravko Stojanović, v.r.

Predsjednik vijeća:
Ante Potrebica, v.r.

PRAVNA POUKA:

Protiv ove presude nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od 15 dana od primitka pismenog otpravka presude. Žalba se podnosi u tri istovjetna primjerka putem Županijskog suda u Zadru, a o njoj odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u trećem stupnju.